

DOLENJSKE NOVICE

Dolenjske Novice izhajajo vsak četrtek; ako : : je ta dan praznik, dan poprej. : :

Cena jim je za celo leto 8 K, za pol leta 4 K. Naročnina za Nemčijo, Bosno in druge evropske države znaša 8-50 K, za Ameriko 9-50 K.

: Vse dopise, naročnino in oznanila : : sprejema tiskarna J. Krajec nasl. : :

List in oglasi se plačujejo naprej.

Peronospora ali palež na grozdju.

Vsled močnega deževja v času cvetenja in po njem je nastopila po naših vinogradih peronospora na grozdju in sicer tam, kjer je trta pozneje cvetela bolj, kakor tam, kjer je trta že pred deževjem odevetela.

Posebno hudo je napadla bolezen nizke lege, kjer je stala v drugi polovici meseca junija skoraj vsako jutro gosta megla, kakor n. pr. v državni trtnici novomeški, kajti megla pospešuje razvoj te bolezni še nekoliko huje kot dež in se ni bolezni skoraj ubraniti.

Peronospora ali palež na listju vsak vinogradnik dobro pozna, ne pa vsak peronospora na grozdju.

Tu so vinogradniki večkrat v zmoti in tako je tudi sedaj, ko smatra večina vinogradnikov bolezen, ki je na grozdju nastopila za plesnobo.

Peronospora ali palež povzroča na listu rjave madeže, na spodnji strani napadenih listov se prikažejo bele lise, ki obstoje iz trosonoscev (finih vejic) in trosov (semena) glivice peronospore.

Če napade peronospora prav mlade, še drobne jagode, kmalu po cvetju, prikaže se na njih površju enaka bela prevleka kot na spodnji strani od paleža napadenih listov.

Jagode izgledajo čisto bele, kakor da bi jih z moko posipal in to daje vinogradnikom povod, da so mnenja, da je grozdje plesnivo.

Ne glede na to, da plesnoba grozdje tako zgodaj, to je koj po cvetju, redko kdaj napade, se razlikuje palež na grozdju od plesnobe še v sledečem:

1.) Od paleža napadene jagode izgledajo bele, kakor da bi bile s fino belo moko potrosene, od plesnobe napadene jagode so pa sive, kakor da bi jih potrosil, z ajdovo moko ali s pepelom. Nemci imenujejo plesnobo zaradi tega tudi „Aescherich“ to je pepeljino.

2.) Bela prevleka na jagodah, napadenih od peronospore, je rahla, stoji od jagod stran, kakor fina volna in se da

s prstom lahko popolnoma obrisati. Po plesnobi napadena jagoda je obdana s sivo prevleko, ki se ne da zlahka obrisati in če se jo obriše, ostanejo na jagodi temnosive ali rjavkaste pege in lise, to je podgobje (koreninica) glive. Podgobje oidija (plesnobe) raste namreč na površju jagod, podgobje peronospore pa znotraj v jagodah.

3.) Če od peronospore (paleža) napadeno jagodo prerežemo ali jo z nohtom preščipnemo, izgleda znotraj kakor da je sparjena ali gnila, jagode pa ki so napadene od plesnobe, so znotraj čisto zelene in zdrave. Od paleža napadene jagode počrniijo pozneje tudi zunaj in konečno odpadejo, jagode, napadene od plesnobe, pa ne odpadejo, temveč razpokajo in se šele potem posuše.

Če nastopi palež na grozdju bolj pozno, ko so jagode že bolj debele, dobe jagode od pečljikov doli temu udrtine in postanejo višnjeve (plavkaste) ali rjavkaste. Nemci imenujejo take jagode „Lederbeeren“, to je usnjene jagode. Pozneje se tudi take jagode posuše in odpadejo, nikdar pa ne razpokajo, kakor pri plesnobi. To so bistveni znaki, po katerih peronospora ali palež na grozdju od plesnobe ali oidija brez vseh težav lahko ločimo in spoznamo.

Glivica, ki povzroča palež, se zaredi na grozdju najprvo na grozdnih pečljikih, zlasti tikoma pri jagodi in odtod se zaraste njena koreninica (podgobje) v jagodo. Zato dostikrat vidimo, zlasti že v cvetju, da so pečljiki, na katerih vise jagode, od trosov peronospore kar sivi (beli) in pozneje pa počrniijo. Jagode na njih tudi počrniijo ali porjavijo in odpadejo.

Če nastopi palež na grozdju jako zgodaj in s hudo silo, napade kar naravnost mlade jagode. Potem so pečljiki zeleni in jagode sive. Tudi v tem slučaju jagode kasneje počrniijo in odpadejo. Peronospora je veliko hujsa bolezen kot plesnoba. Od peronospore napadene jagode so izgubljene in se ne dajo več ozdraviti, medtem ko se od plesnobe napadenim jagodam lahko še pomaga, če takoj, ko bolezen zapazimo, proti njej nastopimo. Palež ali peronospora na grozdju nastane

vselej ob hudi mokroti (dolgem deževju, megli, rosi), plesnoba pa v hudi vročini. V suhih letih nam torej škoduje bolj plesnoba, v mokrih pa palež.

Peronospora ali palež se da s pravilnim škropljenjem z galico preprečiti, nikdar pa ne napadeno trto ozdraviti. To velja glede grozdja ravnotako kot glede listja.

Kaj naj tedaj storimo sedaj, ko je že bolezen tukaj? Napravimo bolj močno galico (1 in pol do 2 kg galice na 100 l vode in potrebno množino apna) ter grozdje dobro in temeljito poškopimo. S tem bomo obvarovali jagode, ki so ostale doslej še zdrave, pred boleznijo. Bolne jagode bodo sicer odpadle, zdrave se pa bodo bolj močno razvile (zdebele) in s tem se po bolezni nastala škoda nekoliko zmanjša. Drugega sredstva proti peronospori nimamo. Najboljše zdravilo je suho vreme, pri katerem se bolezen kmalu ustavi.

Ker ni izključeno, da napade ostale zdrave jagode pozneje tudi še prava plesnoba ali oidij, posebno če pritisne huda vročina, primešajmo galici, s kojo bomo grozdje škropili, še 1 kg salojidina na 100 l vode, ali pa grozdje dva do tri dni po škropljenju še požveplajmo z navadnim, ali — če tega ni — s sivim žveplom.

Če bi kasneje plesnoba vendar le nastopila, potem požveplamo grozdje še enkrat, ali pa ga poškopimo s kalijevim hipermanganatom in apnom (150 g hipermanganata in 2 kg apna na 100 l vode).

B. Skalický.

Ali smo že blizu konca?

(«Naša Moč».) (Dalje. 5.)

Slika „Skrivnostna ovira“.

Razlogi, na katere se opira naša sodba, so pa ti-le:

1. Cerkvena država še ni končno izgubljena, ker jo papeži vedno odločno terjajo nazaj.

2. Vez Avstrije z rimskim papežem še ni nikoli pretrgala; — danes imajo skoro vse države svoje zastopnike pri rimski stolici.

Iz dnevnika slovenskega častnika v svetovni vojni.

Po dnevniku + Janka Muha. (3.)

In sovražnik?... Ta je molčal in se ni odzval ne tako, ne tako. Čez precej časa (kakor smo pozneje zvedeli) so oni tam na sovražni strani s slabotnimi glasovi pozdravljali svojo zavoženo domovino.

Lepo, veličastno smo sprejeli novo leto. Bog ve, kaj nam prinese? Ali nam nakloni toliko zaželjeno zmago in mir?... Kdo ve?!

Pri Krnskem jezeru.

(Brez datuma.)

Ko je odšel od tu drugi bataljon in s tem osma stotnija s stotnikom Strašek-om, ki je čuval Krnsko jezero celih šest mesecev, je prišla na to važno mesto naša stotnija s svojim izbornim poveljnikom Rubličem. Lahko smatramo od strani polka to za posebno odlikovanje našega poveljnika in sploh dvanajste stotnije. Splošno

je znano, da je dvanajsta stotnija pri polku na najboljšem glasu.

V lep kraj smo prišli. Stotnik Strašek je v šestih mesecih to postojanko v vsakem obziru najbolje uredil. Napravil je krasna kritja za moštvo in poveljnike. Poslopje stotnijskega poveljstva pa je naravnost mojstrsko urejeno. Res, samo še Rubliča je bilo treba. Kot poseben mojster v gradbi udobnih prostorov je ta v nekaj dneh stotnijsko poslopje spremenil v pravo vilo. Zunaj je zasadil nekaj surečic, pri oknih napravil cvetličnjake, znotraj pa je dal stene nanovo preobleči ter jih je okrasil z lepimi slikami. Spalnico je opremil po svojem okusu, obednico pa spremenil v pravi salon. Tudi sobo poveljnikov vodov je docela prenovil. Res je imel Strašek vse lepo urejeno, a če bi prišel zdaj nazaj, bi se moral čuditi Rubliču, ki je v tej stroki neprekosljiv.

Lepo nam poteka življenje tu pri jezeru. Razun vizitacije poljske straže, ki je precej oddaljena, služba ni težavna. Družabno življenje je krasno. Obedujemo

skupno. Za dobro hrano sem odgovoren jaz kot menažni mojster.

Z dopusta.

«Nobene bukvice niso tak' lepe, kakor je urlaubarski pos.»

Da, da! Le tisti, ki je bil že resno bolan, zna prav ceniti zdravje. In samo oni, ki skuša bridkosti vojaškega življenja na bojišču, prav razume, kaj je ljuba, zlata svoboda. Kolikrat sem že prej prepeval gorenjo pesmico, a nikoli je nisem umel tako, kakor jo umem sedaj...

Ko mi je bil v začetku meseca marca 1916 dovoljen kratek dopust, sem pohitel tja doli na lepo Dolenjsko k svoji materi v Ajdovec. Koliko veselje je zavladalo tam, mi ni treba opisovati. A le prehitro so potekli presrečni dnevi in treba se je bilo posloviti od Ajdovca. Težko je bilo slovo od doma, od ljubih prijateljev in znancev, a še težje je bilo drugi dan v Ljubljani slovo od mame, ki mi je z glasnim jokom podala tresočo roko v slovo... S čudnim nasmehom sem prikril notranjo bol. Urno

3. Liberalni tok, ki je izbruhnil leta 1868. v Avstriji in dosegel svoj višek v majniških postavah leta 1874., se je kmalu zaježil. Cesar sam je posegel vmes in naredil konec brezverski novotariji. Polagoma so pametni možje prišli na krmilo in krenili nazaj na pot krščanske politike in dosegli več lepих vspehov.

Krona se zaveda, da ima svojo oblast od Boga, in vladarjev podpis: Carolus I. divina gratia Austriae Imperator, je očitna priča te vere.

4. Kar je izgubila Avstrija l. 1866. v Italiji na prostoru, je dobila leta 1878. nazaj z Bosno in Ercegovino. Le škoda, da bo vpliv mažarsko-framasonske vlade ti lepi deželi čisto pokvaril v verskem, gospodarskem in narodnem oziru.

5. Pridobila je Avstrija tudi na moralnem ugledu pri sosedih. Sam Bismark, ki je med tem prenehal s kulturnim bojem in se spravil s cerkvijo, je ponudil Avstriji prijateljstvo in zvezo l. 1878. Taka zveza katoliški državi z drugoversko je sama po sebi nenaravna in škodljiva; v tem slučaju pa je bilo pametno, da jo niso odklonili, ker je odprla Avstriji pot do nemških katoličanov in po njih do nemških katoliških knezov in vlad. Po brezbriznosti naših zunanjih ministrov je pa bil ta vpliv neznamen.

Tej zvezi je l. 1883. pristopila tudi framasonska Italija. Iz te zveze je bilo pač težko kaj dobrega izvabiti. Dejansko je Avstrija imela samo škodo iz te zveze. Taljanska framasonska vlada je po posredovanju mažarske framasonske družbe vedno slabo in za katoliško Avstrijo škodljivo vplivala. Vseh preprirov med Jugoslovani in Taljani je krivo v prvi vrsti taljansko umešavanje. V Srbiji je taljanski poslanik delal vedno zoper Avstrijo, in to vpričo ogrske vlade in našega poslanika. Sarajevski napad imajo v zadnji stopnji framasoni na vesti, ki so ga pol leta naprej napovedali. Tako je tudi sedanja svetovna vojska strupen sad te taljanske zveze.

Razširjajte „Dolenjske Novice“!

sem se obrnil ter odšel zapustivši jokajočo mater samo. Se li še vidiva kedaj?... Le On tam gori ve samo!...

Obiskal sem še prijatelja Albina Gnidovca. Veselo je bilo svidenje, saj se že nad eno leto nisva videla, a dopisovala sva si redno.

Ob enajstih sem se odpeljal. Vlak je držal po lepi Gorenjski, a moje misli so uhajale nazaj na Dolenjsko. Lepa je bila vožnja mimo Blejskega jezera, ki je še pokrito z ledom in snegom. V Bohinjski Bistrici sem izstopil ter jo po skromnem okrepčilu s težkim nahrbtnikom mahnil proti Bogatinu. Moj ljubi, dragi Bogatin, kje si še? Danes se ne bova videla!

Pot vodi mimo Bohinjskega jezera. Res je dolgo to jezero, a zdaj se mi je zdelo še posebno dolgo. Ves čas je pomalem dežilo, zato je bila pot res slaba. Mračilo se je že, ko sem prišel do Sv. Duha. Namehaval sem priti še do stotnika Moravica, a ko sem zvedel, da je še daleč do njega, sem to misel opustil in šel v hotel „St. Johann“, kjer sem prenočil.

Dogodki preteklega tedna.

Dne 10. julija sta se oglasila načelnik S. L. S. prelat Kalan in načelnik J. D. S. dr. Ivan Tavčar pri deželnem predsedniku grofu Attems ter izjavila v imenu slovenskega prebivalstva dežele, da nimamo in nočemo imeti nobenih zvez s Trumbičem, da odklanjamo vsako komandiranje na patriotske izjave kot žaljivo, ker nam je udanost do vladarske hiše sveta, da se majniški deklaraciji, ki se opira na avstrijski temelj, nikdar ne bomo odpovedali, da zahtevamo, da se v deželni samoupravi napravi red in občinam zavarujejo njihove avtonomne pravice, da se da slovenskemu prebivalstvu v deželi ustavno zajamčene pravice, da se nehajo preganjanja in krivice, da odločno zavračamo vsako vmešavanje nemško-nacionalne zveze v razmere naše dežele. Deželni predsednik je izjavo vzel na znanje in obljubil, da jo bo sporočil na pristojno mesto. — Policijska oblast je ustavila izdajanje tednika „Domovina“. — V Idriji je 7. t. m. stopilo v štrajk celokupno delavstvo državnega rudnika in po delavskem svetu ozir. poslancu Gostinčarju naznanilo ravnateljstvu in ministrstvu za javna dela svoje zahteve: Zvišanje temeljnih plač, izboljšanje aprovizacije, odpravo militarizacije obratov in nastavitve slovensčine zmožnih uradnikov. Minister je deloma priznal opravičenost delavskih zahtev in obljubil pomoč. 11. t. m. je šlo delavstvo zopet na delo. — Konferenca klubovih načelnikov parlamentarnih strank se je vršila 10. t. m. Večina: Nemci, Poljaki in nemški socialni demokratje se je izrekla za to, da pridri kot prva točka na dnevni red bodočega zasedanja prvo branje proračunskega provizorija, nato pa češki predlog za obtožbo Seidlerjevega ministrstva. — Dr. Concija, ki se je bil udeležil praških gledaliških slavnosti, je cesar kot namestnika tirolskega deželnega glavarja odslovil. To je prvi tak slučaj v Avstriji. — Nemški državni tajnik za zunanje stvari dr. pl. Kühlmann je moral odstopiti, ker so to zahtevali vsenemci. Njegov naslednik je admiral pl. Hintze. Z ozirom na to je 11. t. m. podal državni kancler grof Hertling v državnem zboru izjavo, da ta osebna izprememba ne pomenja izpremenbe sistema, da vztraja kot kancler na svojih političnih nazorih v notranji in zunanji politiki in se slejkoprej drži mirovnega stališča, kakor ga je označil 29. novembra 1917 in kakor ga je izrazil cesarjev odgovor na papežovo mirovno noto 1. avgusta 1917. Tudi Kühlmannov naslednik admiral pl. Hintze bo zastopal to stališče, s katerim se strinja tudi vrhovno vojno vodstvo. — Pruska gosposka zbornica se je izrekla za mir meča; v enakem smislu se je izrekel podpredsednik državnega

ministrstva Friedberg. — Nemško časopisje ostro piše proti temu, da bi se rešilo poljsko vprašanje v avstrijskem smislu; avstrijska vlada je nekaj listov iz Nemčije prepovedala. Neki dunajski list je poročal, da bo Nemčija v kratkem odklonila rešitev poljskega vprašanja v avstrijskem smislu, nakar je glasilo zunanjega ministrstva „Fremdenblatt“ naglasil, da Avstrija-Ogrska vztraja na tej rešitvi in da je od tega odvisno tudi vprašanje o poglobitvi zveze z Nemčijo. — Nemško vrhovno armadno poveljstvo je meseca junija izdalo odredbo za naseljevanje Nemcev na Kurskem. — Na Ruskem so pristaši levih socialnih revolucionarjev umorili nemškega poslanika v Moskvi grofa Mirbacha in dvignili vstajo proti boljševikom, ki se pa ni posrečila. 7. t. m. so otvorili v Moskvi vserusko skupščino sovjetov, ki je z neveliko večino glasov odobrila politiko boljševiške vlade, dočim je močna opozicija predlagala, naj se skupščina razpusti. V Moskvi je vlada upor zadržala z orožjem, po deželi pa se povsod zbirajo protirevolucionarna krdela, katerih jedro tvorijo Čeho-Slovaki. Razen tega je ententa v Arhangelsku izkrcala 10.000 francoskih in srbskih vojakov, ki prodirajo v notranjost. Njihov poveljnik je izjavil, da hočejo braniti deželo proti napadu nemških vojnih ujetnikov. Boljševiška vlada je proglasila ententine čete za sovražnike in zagrozila s smrtjo vsakemu, ki bi jih podpiral. Vlada v Arhangelsku je pa prestopila na stran entente. — Na italijanskem bojišču smo se umaknili na levi breg Piave. Na planoti Sedmih občin se vrše hudi boji. — V Albaniji so začeli Italijani ob Vojuši močno ofenzivo. Umaknili smo se na brambno črto severno Fier-Berata. — Na zahodnem bojišču skušajo nasprotniki motiti nemške priprave za ofenzivo z močnimi krajevnimi napadi. Nemci so vse napade odbili, samo ob Savieresu (med Aisno in Marno) so se nekoliko umaknili.

Odgovor deželnemu odboru.

Odgovor največje kranjske kmečke občine deželnemu odboru! V sled dopisa vojvodine Kranjske z dne 21. julija t. l., št. 7078, je sklenil občinski zastop občine Šmihel-Stopiče v svoji seji dne 12. julija 1918 sledečo izjavo: a) Prebivalstvo naše občine vztraja v svoji od prednikov podedovani zvestobi do države in dinastije. Neomajna zvestoba naše dežele je dokazana po mnogoletni preteklosti, glasno pa o njej pričuje nepopisno junaštvo kranjskih čet, izkazano zlasti v krvavi dobi svetovne vojske na tolikih bojiščih. V dejanjih se je obelodanila kranjska zvestoba na tako sijajen način, da ji pač ni treba posebnih izjav in sklepov zlasti, ker slovensko ljud-

stvo ni dalo dosedaj nobenega povoda, da bi se zamoglo dvomiti o njegovi zvestobi do cesarja in domovine in ker je vsakemu znano, da slovenski narod noče imeti nobenega stika s sovražniki naše starodavne Avstrije in tako tudi ne z dr. Trumbičem in njegovim političnim stremljenjem, ker je isto po naših nazorih škodljivo narodnim interesom in njegovi bodočnosti in ker smatra občinski zastop edino rešitev slovenskega naroda v okviru avstrijske monarhije pod vlado habsburške dinastije. S tega stališča smatra občinski zastop, da nikakor ni potrebna še posebna izjava v smislu semkaj poslance resolucije. b) Občinski zastop zvesto udan cesarju in avstrijski državi je pa kakor ves narod slovenski obenem prešinjen prepričanja, da bi dinastičnim in državnim interesom najbolj služilo zedinjenje Slovencev, Hrvatov in Srbov v eno samostalno državno celoto pod habsburškim žezlom, kakor so to zahtevali naši zastopniki v znameniti majniški deklaraciji. Vsako drugo stališče, najsibode predloženo od katerekoli strani, se odkloni. V tej trdni veri more pa občinski zastop svesti si enakega uvaževanja ogromne večine kranjske dežele in zlasti občine Šmihel-Stopiče izraziti nujno željo in nujno prošnjo, naj se deželni odbor kranjski tudi sam slovesno izjavi za majniško deklaracijo. Županstvo Šmihel-Stopiče, dne 12. julija 1918. — Jos. Zurec l. r., župan; Ivan Znanec l. r., podžupan; Jos. Dular (Jurka vas) l. r., Jos. Dular (Vavtavas) l. r., Janez Gačnik l. r., Franc Kastelic l. r., Franc Berkopec l. r., občinski svetovalec; obč. odborniki: Franc Vrtačič l. r., Alojz Mežnaršič l. r., Jože Žibert l. r., Janez Gazvoda l. r., Janez Kobe l. r., Gregor Luzar l. r., Edmund Kastelic l. r., Jože Kobe l. r., Janez Vindišman l. r., Franc Šetina l. r., Janez Muren l. r., Ant. Muhič l. r., Janez Dular l. r., Franc Dular l. r., Josip Kastrevc l. r., Jože Počrvina l. r., Martin Jakše l. r.

Odgovor mestne občine Metlika deželnemu odboru. Danes se je vršila seja mestnega občinskega odbora, v kateri se je razpravljalo o okrožnici deželnega odbora, da naj se občina pridruži Lampe-Barbovemu protestu proti Trumbičevim letakom. Po kratki razpravi, v kateri so govorniki izrecno povdarjali, da je občina bila vedno zvesta državi in vladarski rodbini, da Trumbiča ne pozna in da neomajno vztraja na stališču majniške deklaracije, je bila sprejeta resolucija, ki se glasi:

Mestni občinski odbor jemlje okrožnico z dne 27. junija 1918, št. 7078, poslano od deželnega odbora z dne 29. junija t. l., na znanje ter izjavlja:

a) Prebivalstvo naše občine vztraja v svoji od prednikov podedovani zvestobi do države in dinastije. Neomajna zvestoba

naše dežele je dokazana po mnogi, stoletni preteklosti, glasno pa o njej pričuje nepopisno junaštvo kranjskih čet, izkazano zlasti v krvavi dobi svetovne vojske na tolikih bojiščih. V dejanjih se je obelodanila kranjska zvestoba na tako sijajen način, da ji pač ni treba posebnih izjav in sklepov, zlasti, ker so tako ime dr. Trumbiča, kakor tudi njegovi letaki tukajšnjemu prebivalstvu neznan.

b) Občinski zastop, zvesto udan cesarju in avstrijski državi, je kakor ves narod slovenski ob enem prešinjen, da bi dinastičnim in državnim interesom najbolj služilo zedinjenje Slovencev, Hrvatov in Srbov v jedno samostalno državno celoto pod habsburškim žezlom, kakor so to zahtevali naši zastopniki v znameniti majniški deklaraciji. V tej trdni veri mora pa občinski zastop, svesti si enakega uvaževanja ogromne večine kranjske dežele in zlasti mestne občine Metlika, izraziti nujno željo in nujno prošnjo, naj se deželni odbor kranjski tudi sam slovesno izjavi za majniško deklaracijo.

Konečno je bil na predlog župana soglasno izvoljen za častnega meščana ljubljanski knezoškof dr. Anton B. Jeglič. — Županstvo mestne občine Metlika, 9. julija 1918. — Josip Fleischman l. r., župan; Otmar Sturm l. r., predsednik seje; Zadnik l. r., zapisnikar; Ivan Golja l. r., Milan Wacha l. r., overovatelj za zapisnika.

Dopisi.

Iz novomeške okolice se nam piše: Ciganska nadlega. V težkih časih živi danes kmetijski posestnik na Dolenjskem. Poleg vseh dajatev ima nad seboj še cigansko druhal, ki ga vstrahuje in mu preti vzeti še to, kar mu drugi pusté. Ne z lepo besedo, ne z dobrimi dejanji usmiljenja se jih ne rešiš. Nasprotno — vedno si v nevarnosti, da ti pred očmi ukradejo zdaj ta poljski sadež, zdaj to obleko, zdaj kako perutnino in ne upaš se nastopiti odločno: kajti pričakovati imaš strašno osveto za-se in celo okolico, da ti zažgo ali pa, da te napadejo. Kakšna bojazen vlada na samijah, kjer so navadno samo ženske, otroci in starčki pri hiši — si vsak lahko sam misli. Manjka hišnega gospodarja in z njim trdna opora, na katero se naslana. Kako daleč ciganska predrznost sega, se najbolj razvidi iz dejstva, da v najbližji okolici žandarmerijskih postaj, po vseh vaseh že kažejo svojo tatinsko nravs tem, da ni več varna nobena stvar, ki ni neposredno pod ključem ali pa, da jo odraščan človek nima vedno pred očmi. V vaseh Šmihel, Regrškavas, Gotnavas itd., ki so tikoma pred Novim mestom, in vasi, ki so zelo obljudene in ljudje ne zapuščajo hiš brez varha, ko gredo na njive — so

Drugo jutro, 11. marca, sem se napotil dalje in prišel do dvigala (Aufzug). Prvič sem videl to napravo. Iz doline visoko gori na hrib preko več sto metrov visoke skalne stene so napete močne žične vrvi, po katerih se precej urno premikajo lesení zaboji z raznim blagom in z vojaki. Električni stroji neprestano ropotajo. Kaj? Preko takih prepado in tako strmo naj bi se peljal? Pa ni drugače. Hočeš, nočeš, moraš! Drugega pota ni preko strašne stene. Naložili so v zaboj radi ravnotežja nekaj polen, na nje pa sem jaz počasi skobacal. Nekako čudno mi je bilo pri srcu, ko sem se med vožnjo ozil iz zabojčka tja doli v nekaj sto metrov globoki prepad. Vsak strahopetec bi ne zaupal taki vožnji. Srečno sem se prigunjal do vrha. Od tu dalje proti Bogatinu vozi vzpenjača. Njej sem zaupal samo nahrbtnik, sebe pa ne, znano mi je namreč, da se je tu dogodilo že več nesreč. Sam sem jo mahnil peš dalje po precej strmí poti. Čim više sem stopal, tem bolj je snežilo in veter je čimdalje huje razsajal. Na mnogih mestih mi je metež

zapiral oči in oviral dihanje. Le s težavo sem jo privinil na planino. Tu je precej trdno zidanih barak, ki komaj kukajo iz snega. Dalje me straža ni pustila. Radi lavin je bila pot proti Bogatinu zaprta. A imel sem srečo. Slučajno je šel proti Bogatinu neki podpolkovnik, ki ga je spremljal močan oddelek smučarjev, pa sem se kar med nje pomešal. Nihče me ni vprašal, kdo sem ali kam grem — jaz sem pa tudi rad molčal. Hvala Bogu, da so me pustili na miru in da mi niso pokazali nazaj proti Bistrici.

Prišli smo do Bogatina. Podpolkovnik se je s svojim spremstvom tu ustavil, a jaz sem hotel dalje. Toda pot je bila radi lavin zaprta, vsak prehod strogo prepovedan. Tako! Lepa je ta!... Skoraj sem že pri svojih ljudeh, a ne smem do njih. Telefonično sem govoril s poročnikom Pleškom pri polkovnem poveljstvu. Dobil sem povelje, naj odrinem v Gozd pri Kranjski gori in tam čakam daljnih povelj.

V tej stiski sem stopil k poveljniku taborišča nadporočniku Hutter-ju in mu

razjasnil svoj žalostni položaj. Lepo me je potolažil in povabil na kosilo. Tam sem naletel na nekega majorja in na prej imenovanega podpolkovnika, ki me je takoj spoznal. Majorju sem moral natančno opisati naše postojanke. Iz pogovorov pa sem zvedel, da gre naš polk že v nekaj dneh od tu.

Po kosilu sem se vrnil nazaj k dvigalu. Sedaj sem imel že več poguma do te nenavadne vožnje. Oglasil sem se pri stotniku Moravicu, a ga ni bilo doma. Preprosil sem njegovega narednika, da me je dal zapeljati prav do Boh. Bistrice. To pa to! Zlepa še ne tako!

V Bohinjski Bistrici sem prenočil, drugo jutro pa sem se odpeljal z vlakom na Jesenice, od tu pa v Gozd pri Kranjski gori. Oglasil sem se pri trenu našega domobranskega pešpolka št. 27.* Tu so mi svetovali, naj se javim pri štacijskem poveljstvu v Kranjski gori. Govoril sem tudi s kadetom Hofferjem, ki mi je z vso go-

tovostjo zatrjeval, da odide naš polk v najkrajšem času iz teh krajev. Pravil mi je tudi, da so imeli v gorah ogromno snega. Pri jezeru je bil podsut kadet Rifelj in več ljudi, a so vse srečno rešili. Še vedno divjajo strašni viharji in snežni meteži. Vsa pota so pod lavinami. Na mnogih krajih so zahtevali plazovi svoje žrtve, ne le v blagu, temveč tudi več ljudi je našlo smrt. Koliko barak in ljudi so odnesli plazovi v brezdna in doline, sedaj še nihče ne ve.

Popoldne sva se javila z nadporočnikom Christianom pri štacijskem poveljstvu. Major pa je oba poslal v Trbiž, češ da v Kranjski gori ni stanovanj. Torej zopet dalje! Še isti večer sva se odpeljala in prenočila v častniškem prenočišču v Trbižu.

Naslednje jutro 13. marca sva se z nadporočnikom posvetovala, kaj nana je ukreniti. Treba se je javiti vojaškim oblastvom ter poiskati stanovanje. Christian mi je obljubil, da bo popoldne vse sam uredil.

* Sedaj gorski strelski polk št. 2. Op. ur.

vrečici, in mi kazal vse polno cesarskega papirja. Ko sem ga vprašal, v kakšen namen misli zapustiti prihranjene bankovce, je zategnil usta, položil prst na nos, pomežiknil z lokavimi očmi in odgovoril: „Za špirit za nemškutarja“.

Resnica z dežele.

Pod tem naslovom piše v „Resnici“ št. 30 „ugledni prijatelj“ sledeče:

1. „Zdaj so vsi Slovenci v deliriju.“ Lejte si no! Potemtakem bo treba zavod na Studencu razširiti. Mesto Jugoslavije naj se ustanovi „Splošen zavod za blazne Slovence. Ampak če nas bo „ugledni prijatelj“ zdravil s takimi članki, se nam utegne duševno stanje poslabšati.

2. Samoodločba mu je sicer nekaj lepega, toda naivnega. Narod, ki je prejel le dva talenta, sme po njegovi razlagi sv. Pisma in božjih sklepov pridobiti le zopet dva, ne pa pet talentov. — „Resnici“ pač ni bilo treba tega članka, da nas prepriča, da je proti jugoslovanski deklaraciji, da ji je ljubša tuja peta na našem tilniku kot da bi svobodno dihali na svoji zemlji. „Ugledni prijatelj“ naj pa podučí evangeljskega gospodarja, da je napačno ravnal, ker je dal tistemu, ki je pridobil 5 talentov, še enega povihu. Kar je napisal ljubljanski profesor o samoodločbi, naj še enkrat preudari, potem bo morda uvidel, da je njegovo umevanje res „otročje“. Pravica, pravi, mora biti nad samoodločbo. Samoodločba, ugledni prijatelj, je le ena izmed pravic narodov, ki jih v gotovih okoliščinah morejo zahtevati, „pravica“ je pa le širši pojem, ki obsega tudi vse druge vrste pravic.

3. „Domoljub“ mu nič več ne ugaja, ker zabavlja samo čez Nemce in starine. „Resnica“ je pa list, ki je „prijatelj za brati“. — Zberi vse, kar pišejo vsi listi mladine v enem tednu o starinih, pa ne boš našel desetine tistih neotesanosti, ki jih prinese ena sama številka „Resnice“. Da se pa ta svetovni listič noče zameriti Nemcem, to pač razumemo.

4. Pravi: Mi na deželi čutimo, kako se ljudstvo slabša itd. Gotovo, moj ugledni prijatelj! Poleg zlega upliva vojske je gotovo eden izmed razlogov tudi ta, ker ljudstvo vidi, da ta ali oni njegov pastir ni v tisti slogi s svojim nadpastirjem, kot jo zahteva njegov stan. Če ti ljudstvo nič ne reče, si pa svoje — misli.

Raznotero.

Pohvaljeni. Iz kranjske zaloge resnice, ki jo razpečava firma „Resnica“, smo dobili pohvalo, da se nam je po sreči vendar nekaj v glavi posvetilo. Samozavestno nazivlje „Resnica“ naše „Dolenjske Novice“ — „svetovni listič“. Res je, da „Dolenjske Novice“ gledajo še-le na 30 let svojega življenja, „Resnica“ pa že na 30 številčk. Res je, da naš svetovni listič v 30. letih ni mogel toliko koristiti slovenskemu narodu, kot mu je naredila škoda „Resnica“ v 30. številkah. Res je, da bi bilo „Dol. Novic“ sram biti tak „svetovni listič“, ki bi ga citirali na svetovnih mestih v boju proti pravicam slovenskega naroda, kot se citira „Resnica“.

Kaj pravi še sv. Matej? Pismouk v službi „Resnice“ prav rad podučuje slovenske liste z izreki svetega Pisma. Isti sv. Matej, ki ga citira proti socijalnim demokratom, pa tudi pravi: „Kdor reče svojemu bratu raka, bo kriv zbor.“ (V. 22.) Vzemimo pa kar isto štev. 30 „Resnice“ v roko, čitajmo drugi članek o figamostvu. Mladini so: „značajni figamožje, tisti, ki so bili obsipani z dobrotami Šusteršičevini, so najhujši, najbolj strupeni, najbolj lažnjivi in lopovski, najbolj perfidni. Oni so sama gofla, sam lažnjiv jezik, sama strupena strast, sama perfidija.“ Res, demokrati, učite se krštanstva v „Resnici“.

Kurentov album.

V Ljubljani se je ustanovil konsorcij, ki bo izdajal humoristično-satiričen list „Kurent“. Ta konsorcij je sedaj izdal humorističen almanah „Kurentov album“. Cena 4-20 K. Vsebina: Narodna beseda. Fran Milčinski: Ali bi ali ne? F. Golar: Veselje. Ivan Cankar: Resignacija. Rado Murnik: Vojna ljubezen. Junij Brut: Kurja historija. Ferdo Plešič: O Klanjacijski sreči. — ba: Vesela elegija. Damir Feigel: Na krivih potih. — Slike. Maksin Gaspari: Lepšega para na svetu ni. Po sklepu miru z Rusijo. Ubogi tobakarji. Pogled v prihodnost. Fran Podrekar: Mir? Nova božanstva 1918. V dobi pomanjkanja mesa. Potepuh. Načrt za novo skupino na procelju ljubljanskega gledališča. Hinko Smrekar: Kurent. Srečna Avstrija! Vsenemški most do Adrije se maje! Pametna misel. Zgodnja dunajska birna. Razvoj človeka. Vse zama! Cmok-svet in vsenemec-aneksionist. Vasovavci sedanega časa. — Naroča se v upravništvu „Kurenta“ v Ljubljani, Stari trg št. 19 (Zvezna tiskarna).

Razvedrilo.

V šoli. Profesor: „Vidite, to je redek slučaj, ki se pa dostikrat pripeti.“

V vojaški šoli. Častnik: „Z vami je pa res križ. Naj vas še kaj tako neumnega vprašam, nikdar ne dobim pametnega odgovora!“

Pri dobri zavednosti. „Ko se zbudim, vidim, da je soba vsa v plamenu. Vendar ne izgubim zavednosti. Hitro prižgem luč, skočim v hlače in zbežim iz sobe.“

Nehvaležnež. Odvetnik: „Kako ste zadovoljni z mojim zagovorom? Kaj neda, kaj tacega se niste nadjali?“ — Zločinec: „Prav imate, gospod doktor! Da jaz vem pred obravnavo, da sem tako pošten in nedolžen, kakor ste vi trdili, nikdar bi vas „ne bil prosil, da me zagovarjate!“

Naznanilo. Župan sporoči na okrajno sodišče to-le: „...Tudi sporočam hudo užaljeno naznanilo, da je naš dvaindvajset let dolgi logar za kratkovidnostjo svojega gospoda nanagroma umrl in bil čez dve uri že popolnoma mrtev, ker ga je gospod grof na lovu po krivici obstrelil. Siromak, ki se mu v celem življenju nikdar kaj tacega ni primerilo, je sedaj v največji bedi, ker zapušča vdovo od petih nepre-skrbljenih otrok, izmed katerih je najstarejši določen, da bo tudi enkrat logar, ki bo svojemu gospodu na enak način služil.“

Tolažba. Gospa: „Oh, gospod doktor, ko bi bili vi danes zjutraj pri meni! Gotovo sem petdesetkrat kihnila!... Kaj bi bili vi rekli?“ — Zdravnik: „Petdesetkrat Bog pomagaj!“

Pregovor. Vsak je svoje sreče kovač, pravi pregovor. Mnogo ljudi pa je, ki pri tem kovanju svojega bližnjega vedno za nakovalo rabijo.

Na prodaj je:

Koliba ali stojnica (štant) za sejmarje, in veliko salonsko ogledalo, primerno za modne trgovine, gostilniške dvorane, krojače, šivilje, brivce itd. Kupci naj se ogledajo pri uredniku Dolenjskih Novic.

RAZPIS mizararskih del.

Naprava novih okenj pri ljudski šoli v Št. Petru pri Novem mestu. Potreben les je na razpolago. Vsi reflektanti naj naznanijo svoje ponudbe ali ustmeno ali pismeno do 28. julija t.l. pri šolskem vodstvu v Št. Petru.

Potrjim srcem naznanjamo tužno vest vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš iskreno ljubljani soprog in najboljši oče, oziroma stari oče in tast, blagorodni gospod

ANDREJ LACKNER

hotelir, posestnik, predsednik in ravnatelj Mestne hranilnice, imejitelj zlatega zaslužnega križca itd.

danes 12. julija ob pol 3. uri popoldne, po daljšem bolehanju, previden s sv. zakramenti za umirajoče, v 65. letu starosti, mirno zaspal v Gospodu.

Truplo dragega rajnega bo položeno v nedeljo 14. julija ob 2. uri popoldne na mestnem pokopališču k večnemu počitku.

Svete maše za blagor duše umrlega se bodo brale v Črnomlju in v njegovem rojstnem kraju na Svetlem potoku.

Nepozabljivega priporočamo v molitev in blagospomin.

Črnomelj, dne 12. julija 1918.

Josipina Lackner roj. Lackner, soproga. — Josefina Merk, Hilda Dr. Schaubach, hčere. — Alfonz in Hans Lackner, sinova. — Oto Merk, c. kr. višji okrajni komisar, Dr. Franc Schaubach, c. kr. okrajni sodnik - zela. — Poldi Lackner, sinaha. — Oto, Valter, Herta, Hilda, Wily in Egon Merk, Hilda, Leo in Lea Schaubach, Hans Lackner, vnuki in vnukinje.

Advokat

dr. Juro Adlešič

vljudno naznanja, da je otvoril svojo pisarno v Ljubljani, Sodna ulica št. 6/II.

Ljubljana, dne 1. julija 1918.

POZOR!

Vse nabiralke ženskih las opozarjam, da plačam od 15. julija še višjo ceno za zmešane lase. Kite iz lastnih las izdelujem. Opozarjam, kdor potrebuje Burgit, izvrstno sredstvo proti kurjim očesom, naj si ga kupi, ker ga primanjkuje, ravnatoko drugih toaletnih stvari. Barvilo za lase „Kraljica vseh barvil“ je še v zalogi. I. Svetec, izdelovalec kit, Rudolfovo, glavni trg.

Vabilo na izredni občni zbor živinorejske zadruga za novomeško okolico

ki se vrši v pondeljek, dne 22. julija ob 10. uri dopoldne v gostilni gosp. J. Zurca v Kandiji.

Vspored: 1.) Poročilo načelstva; 2.) sprememba pravil; 3.) slučajnosti.

Ako bi občni zbor ne bil sklepčen, se vrši na istem mestu in po istem dnevnem redu pol ure pozneje drug občni zbor, kateri sme sklepati brezpogojno.

Kandija, dne 12. julija 1918. Načelstvo.

Kupujejo se:

suhe borovnice, črešnje in letošnje gobe.

Ponudbe z navedbo množine in cene na trdko

Josipa Val - Ljubljana.

Malo posestvo

se želi kupiti na Dolenjskem. Kdor bi ga prodal, naj naznani upravništvu Dol. Novic.

OPEKO za zidanje

okoli 40.000, ima na prodaj Franc Kondrič (Čampa) v Novem mestu.

Kupi se, ali pa na posodo vzame dve konjski opravi (komate).

Ponudbe se naj pošljejo na tukajšnje upravništvu.

Loterijske številke.

Trst, 10. julija 66 19 71 64 39

Razglas.

Most na deželni cesti v Soteski se bo oddal v popravo dne 22. julija 1918 ob 2. uri popoldne v občinski pisarni v Kandiji.

Za popravilo mostu se bo potrebovalo: 3 komade glavnih tramov (Kronbalken) 7 m dolgi, 28/32 cm močni; 3 pilote po 4-50 m dolgi, 25/25 cm močni; 4 pilote po 5-50 metrov dolgi, 25/25 cm močni; 7 srednjih tramov po 5 m dolgi, 28/30 m močni; 35 pantov jelovih po 7 m dolgi, 14/12 m močni.

Podjetnik mora dobaviti — radi pomanjkanja hrastovega lesa — vse zgorajšnje trame in vezi iz popolnoma zdravega, svežega jelovega lesa. Če se bo potrebovalo pri popravilu kaj več materiala kot je navedeno, se bo tisti plačal po istih cenah kakor drug dobavljeni les.

Cestni okrajni odbor novomeški, dne 9. julija 1918.

Načelnik: Jos. Zurec.

Pri pomanjkanju moke

je najboljši pripomoček „Mehlata“-moka; je k vsem pekanjama, močnatim jedilom, kruhu, juham itd., za pridodati, ker potem lepo izgledajo, narastejo, hranljivost, zasitost, izdatnost pridobé. Zdravniško priporočeno proti razl. boleznim. Vsebuje 10% sladkobnih, 10% maslnih snovi. Dobi se najmanj 1 karton s 25 zavit. za K 75; pri 5 kartonih še 10% popusta. (Mala prodaja zaviti je 3-50 K.) A. Postržin, Graz, Steyreg. 60/II. Za event. vprašanja se prosi znakmo.

Barva za obleke.

OBLEKA pobarvana izgleda in nadomesti novo samo tedaj, če se resnično le z najboljšo, stanovitno la barvo pobarva. Vsak si lahko sam doma brez truda in stroškov pobarva obleko ali kaj drugega, naj si bo iz kakoršnegakoli blaga. Najmanj se pošlje že 10 zavit. pošt. navodilom za K 10-20. Trgovci 100 zavit. K 40, 1000 zavit. K 35 za vsakih 100 zavitkov. A. Postržin, Commission «Mehlata», Graz, Steyreg. 60/II.

Verige za živino, kotle-brzoparilnike, štedilnike za vzdati, okovje za okna in vrata, orodje za zidarje, kovače, ključarje in mizarje, žico, pocinkano mrežo za ograjo, samokolnice, železne ročne blagajne, kuhinjske tehtnice in drugo železnino - dobava trdko

A. Sušnik
Ljubljana, Zaloška cesta.